

Wstęp

Relacja z rodzeństwem jest niezwykle złożonym i dynamicznym konstruktem. Rodzeństwo oddziałuje na siebie nawzajem w różnorodny sposób na każdym etapie swojego życia, przy czym po okresie tranzycji w dorosłość relacje te podlegają zmianom (co jest związane choćby z procesem usamodzielniania się). Pojawiają się okoliczności wzmacniające relacje (np. możliwość uzyskania wsparcia, wspólne doświadczenia), które przeplatają się z różnymi problemami, wynikającymi z natury relacji z rodzeństwem, oraz ambiwalentnymi emocjami.

Niniejsza książka obejmuje problematykę relacji pomiędzy rodzeństwem na etapie wczesnej dorosłości, ze szczególnym uwzględnieniem zaprzyjaźnienia. Tym samym skupiłam się na trzech polach tematycznych: rodzeństwie, relacjach i przyjaźni.

Relacje wewnątrzrodzinne mają wpływ na funkcjonowanie jednostki w innych strukturach społecznych, dlatego podejmowanie ich analizy jest tak istotne. Relacje formują się w konkretnym kontekście czasowo-przestrzennym i kulturowo-społecznym. Ze względu na fakt, że rodzeństwo uczestniczy bezpośrednio lub pośrednio niemal w każdej sferze życia człowieka, relacje z bratem bądź siostrą stanowią ważny element indywidualnej biografii. Jednocześnie uwidacznia się, jak duże znaczenie dla jednostki ma dom rodzinny; nie tylko rodzice, lecz także bracia i siostry wyposażają młodego człowieka w pewne postawy oraz kompetencje.

Przedmiotem podjętych przeze mnie badań były relacje między rodzeństwem. Celem analizy było odkrycie prawidłowości dotyczących umacniania relacji łączącej rodzeństwo, ujętej w kontekst przyjaźni.

Praca składa się z dwóch rozdziałów teoretycznych, noty metodologicznej oraz z części przedstawiającej wyniki badań własnych. Całość zamyka podsumowanie i zakończenie.

Pierwszy rozdział dotyczy rozważań definicyjnych związanych z pojęciem „relacje” oraz odróżnienia ich od innych pojęć: „więzi”, „stosunków

społecznych”, „interakcji” i „kapitału społecznego”. Ze względu na ewolucję pojmowania rodzinności w kolejnej części przeszłam do sposobu rozumienia rodziny oraz omówienia relacji pomiędzy rodzeństwem na poszczególnych etapach rozwoju człowieka.

Drugi rozdział poświęciłam tematyce przyjaźni. Poddałam refleksji fenomen tego zjawiska, jego ewolucję w kontekście biografii ludzi, a także perspektywę społeczno-kulturową, w której ona występuje.

W rozdziale trzecim stanowiącym część metodologiczną przedstawiłam założenia badań, a także wykorzystywane metody i techniki badawcze oraz dobór próby.

W kolejnej części książki zaprezentowałam wyniki własnych badań i analiz jakościowych, osadzonych w nurcie interpretatywnym. Przyjmując perspektywę relacyjną, poczynione analizy osadziłam w kilku obszarach funkcjonowania rodzeństwa: relacji z rodzicami, relacji z otoczeniem społecznym (na przykładzie grupy rówieśniczej oraz partnerek/partnerów), przyjmowanych postaw wobec siebie nawzajem, konfliktów oraz sposobów dzielenia się wspólną przestrzenią. Każda historia rodzeństw była inna, co czyniło ją wyjątkową. Niemniej jednak w poszczególnych częściach niniejszego rozdziału skupiałam się na wspólnych elementach biografii badanych.